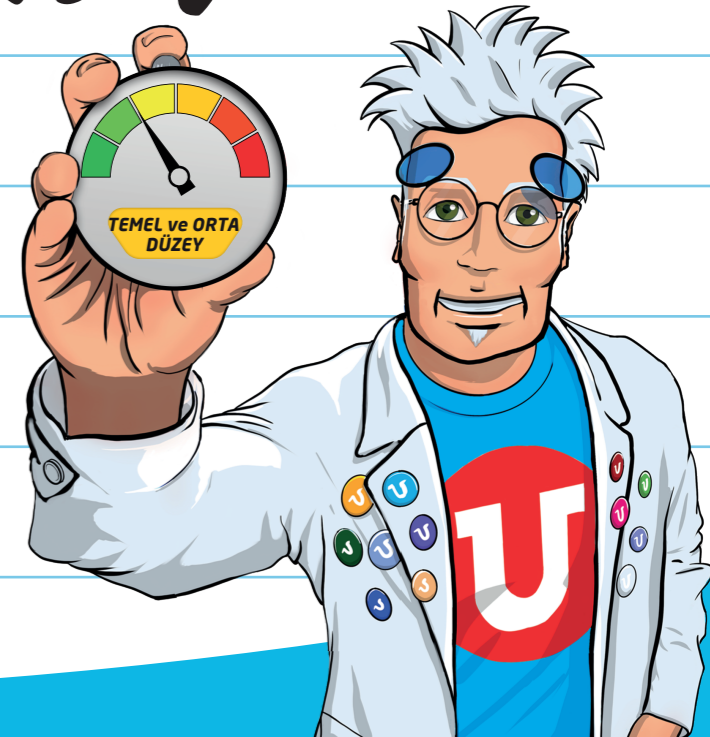

TYT Temel ve Orta Düzey
Türkçe Soru Bankası

Öznellik ve Nesnellik -
Doğrudan ve Dolaylı Anlatım

Hilal Evran

ÖZNEELLİK VE NESNEELLİK - DOĞRUDAN VE DOLAYLI ANLATIM

Öznel Yargılı Cümleler

Nesnel Yargılı Cümleler

Doğrudan Anlatımlı Cümleler

Dolaylı Anlatımlı Cümleler

Öznel Yargılı Cümleler:

- Söyleyenin kendi düşüncesini, duygusunu veya beğenisini içeren cümlelere öznel cümleler denir. Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değiştiği için öznel yargılar kanıtlanamaz.

Örnek:

- Mavi en güzel renktir.
- Yukarıdaki cümle, söyleyenin kişisel düşüncesini yansıtmaktadır. Kanıtlanması olanaksızdır. Çünkü her insanın sevdiği renk farklıdır. Bu yüzden bu cümle, öznel yargı bildiren bir cümledir.

Örnek:

- İstanbul Boğazi'nin seyrine kimse doyamaz.
- Evde mutlu olan başarılı olur.
- Mavi elbise insanlara yakışıyor.
- Duygusal şarkılar herkesi etkiler.

UZMANLARIN
YAYINLARI

Nesnel Yargılı Cümleler

- Söyleyenin duygu veya düşüncesini içermeyen; doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değişiklik göstermeyen cümlelere **nesnel cümleler** denir. Nesnel yargılar, araştırma sonucu ulaşılabilecek, herkesçe kabul görmüş, kanıtlanabilir yargılardır.

Örnek:

- Mavi ana renklerden biridir.
- Yukarıdaki cümlede söyleyenin kişisel düşüncesine yer verilmemiştir. Bu cümledeki yargı, kişi tarafından bilinmese bile bir araştırma sonucunda ulaşılabilir bir yargı olduğu için bu cümle nesnel bir cümledir.

Örnek:

- Şairin en son kitabı 200 sayfadan oluşuyor.
- » Eser, dört bölüm halinde sinemaya uyarlanmış.
- » İstanbul 1453'te fethedildi.
- » Yazar, bu romanında aile bireyleri arasındaki sorunları anlatıyor.

Doğrudan Anlatımlı Cümleler:

- Başkasına ait bir sözün hiç değiştirilmeden aktarılmasına **doğrudan anlatım** denir. Olduğu gibi aktarılan söz genellikle tırnak işareti içerisinde yazılır. Tırnak işaretinin dışında virgül kullanılarak da aktarılabilir.

Örnek:

- **Atatürk:** "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." diyerek bir gerçeği dile getirmiştir. (Atatürk'e ait söz değiştirilmeden aktarılmış)
- **Atalarımız, kalem kılıçtan keskindir, der.**

Dolaylı Anlatımlı Cümleler:

- Başkasından alınan sözün, cümledeki yargıyı değiştirmeden, kendi sözcüklerimizle aktarılmasına dolaylı anlatım denir. Dolaylı anlatımlı cümleler “söyledi, belirtti, açıkladı” gibi eylemlerle biter ya da yüklemeleri öğrenilen geçmiş zamanla çekimlenir.

Örnek:

- Atatürk hayatta en gerçek yol göstericinin ilim olduğunu söylemiştir.
(Yazar kendi anlatımıyla Atatürk'e ait sözü değiştirerek aktarmış)
- Doktor, babama ilaçları mutlaka içmesi gerektiğini tembih etti.

Örnek:

(I) Dünya halklarının dile dayalı sanatsal üretimi olan edebiyat, sözlü ve yazılı olmak üzere iki şekilde aktarılmıştır. (II) İnternetin 1990'lardan itibaren halkın kullanımına açılmasıyla sözlü ve yazılı edebiyatın yanında dijital edebiyat, üçüncü bir alan olarak yerini almıştır. (III) Bu kavram, yeni edebî metinlerin ilk kez elektronik ortamda üretilmesi veya bunların yine elektronik ortamlarda eleştiriye tabi tutulması anlamını taşır bence. (IV) Eleştirmenlerin 1990'lardan sonra ortaya çıkan bu alanı yeni bir edebî iletişim yöntemi olarak değerlendirmeleri uygun olacaktır. (V) Zira yeni neslin okumak yerine izlemeyi, kitap yerine bilgisayarı tercih ettiği günümüzde dijital edebiyatın bazı fırsatlar sağladığı ortadadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangileri kişisel düşünce içermemektedir?

A) I ve II

B) II ve III

C) II ve IV

D) III ve IV

E) IV ve V

Örnek:

(I) Fikir Behçet'indi. (II) Onun bir iş için Ankara'ya geldiği günlerden birinde, hep oturduğumuz pastane pek çok benzeri gibi içinde yiyecek içecek her şeyin olduğu ama bir tek pastane hüznünün olmadığı bir yere dönüştüğünden başka bir mekânda eğreti oturuyorduk. (III) Tabii edebiyattan konuşuyorduk; okuduğumuz kitaplardan, yazmayı düşündüğümüz şeylerden, sınırlarımızdan ve o sınırları aşmamızı sağlayacak imkânlardan. (IV) Bir ara Behçet, çok güzel konuştuğumuzu ama sonra benzeri güzel konuşmalar gibi bu konuşmayı da unutacağımızı söyledi. (V) Ayhan'ı da bu sohbeta katıp edebiyat üzerine yazışmayı önerdi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde dolaylı anlatım söz konusudur?

A) I ve II

B) II ve III

C) II ve IV

D) III ve IV

E) IV ve V

Örnek:

- I. Tanzimat Dönemi'nin en önemli düşünce, sanat ve siyaset adamı olan Namık Kemal, eserlerinde "toplum için sanat" anlayışını hararetle savunmuştur.
- II. Eserlerini halkın anlayabileceği sade bir dille kaleme alan edebiyatçı, divan edebiyatının süslü/sanatlı dili yerine, farklı bir dil kullanılmıştır.
- III. Gençliğinde divan edebiyatı tarzında şiirler yazan Namık Kemal, Avrupa'ya gittikten sonra yeni edebiyatı benimsemiş ve bu tarzda eserler üretmiştir.
- IV. Fransız edebiyatını örnek alan ve romantizmin etkisinde kalan Namık Kemal; eserlerinde yurt, ulus, özgürlük gibi konuları işlemiştir.
- V. Tanzimat Dönemi, Osmanlı tarihinde birçok yenilikçi uygulamanın yapıldığı dönemdir.

Numaralanmış cümlelerin hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Örnek:

(I) 16. yüzyılda yazılan *Babürnâme* ve Kâtibî mahlasıyla tanınan Seydi Ali Reis'in *Mirat-ül Memalik* (Memleket Aynası) adlı eseri, ilk gezi örneği kabul edilir. (II) Eser, Portekizlilere karşı savaşırken Hint Okyanusu'nda fırtınaya yakalanıp Gücerat'ta karaya çıkan Seydi Ali Reis'in Hindistan, Afganistan, Buhara ve Maverâünnehir yoluyla Edirne'ye dönüşü sırasında başından geçen serüvenleri kapsar. (III) Evliya Çelebi'nin 17. yüzyılda yazdığı *Seyahatname* ise dünya edebiyatındaki en iyi örneklerle boy ölçüşebilecek niteliktedir. (IV) Bu eserin birinci bölümü her yönü ile İstanbul'u anlatmaktadır. (V) Kanunî Sultan Süleyman'ın hizmetinde bulunmuş olan Pirî Reis'in yazdığı *Bahriye* adlı eseri verdiği coğrafya ve oşinografya bilgileri dışında mükemmel bir Akdeniz seyahatnamesi sayılabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazar kendi duygularını katmıştır?

A) I ve III

B) II ve IV

C) III ve V

D) IV ve V

E) IV ve V

Örnek:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde doğrudan anlatım söz konusu değildir?

- A) Atatürk, “Öğretmenler yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.” diyerek öğretmenlerin önemini vurgulamıştır.
- B) Sağlık Bakanı her gün sosyal medyada maske takmanın, fiziksel mesafenin korunmasının virüse karşı en öncelikli önlemler olduğunu hatırlatıyor.
- C) Geçen hafta konuştuğumuzda “Önümüzdeki günlerde İstanbul’a gelebilirim.” dediğini hatırlıyorum.
- D) Atalarımız, komşu komşunun külüne muhtaçtır, derken bugünkü modern dünyadaki insan ilişkilerini öngördüklerini sanmıyorum.
- E) Astronot Rick Mastracchio, yürüyüş sırasında çektiği selfie fotoğraf denemelerini Twitter hesabından “Uzay giysisi iyi bir selfie çekmeyi zorlaştırıyor.” şeklinde paylaştı.